

פניני אביר יעקב

פנינים לפרשת השבוע מתורת המקובל האלקי
רבינו יעקב אביחצירא זיע"א

גליון י"ח - פרשת קדושים תשפ"ד

יום חמישי

לימוד זכות על הרשעים

ראוי לכל אדם ללמד זכות על עם ישראל, ואפילו אם רואה יהודים שחוטאים ומרשיעים הרבה, ילמד עליהם זכות שאורך הגלות ושיעבוד ומלכויות גורמים להם לחטוא, אבל באמת אפילו מעשה קטן שעושים, נחשב להם בשמים להרבה מאד כמו בדורות הראשונים.

כתב על כך רבנו 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם' שאפילו רשעים גדולים שנראה שאין כלל לימוד זכות עליהם, ניסה בכל כוחו למצוא וצוה עליהם זכות, ויתפלל עליהם שיחזרו בתשובה, כמו שהגמרא (ברכות י.) מספרת על התנא הקדוש רבי מאיר, שהיו בשכונתו אנשים רשעים שהציקו לו מאד במעשיהם, ורצה להתפלל עליהם שימותו, אמרה לו אשתו בעדקת ברוריה, שכתוב (תהלים קד לה) 'יתמו חטאים מן הארץ' ולא כתוב 'יתמו חוטאים', שצריך להתפלל עליהם שיחזרו בתשובה ולא שימותו, וכך באמת עשה וחזרו בתשובה.

ולעומת זאת על אליהו הנביא כתוב בגלל שאמר על עם ישראל דברי קטרוג 'כי עזבו בריתך בני ישראל' (מלכים א' יט י) נענש שאיבד את הנהגת בני ישראל, ונמשח אלישע הנביא תלמידו במקומו.

וכך מפרש רבנו את הפסוק: **'לא תלך רכיל בעמך'** שלא יספר רכילות על עם ישראל, אלא להפך יתפלל עליהם שיחזרו בתשובה, ואם לא יעשה כן הרי זה כאילו הורג אותם ח"ו, שהרי רשעים בחייהם קרואים מתים (ברכות יח:), ונמצא שהוא שותף רחמנא ליצול בהריגתם ועתיד ליתן על זה את הדין, ולכן נסמך מיד לאיסור הרכילות **'לא תעמוד על דם רעך'**. ואפילו שרואה בהם עבירות **'לא תשנא את אחיך בלבבך'** אלא רק את 'מעשי' הלא טובים, ויקיים את המשך הפסוק **'הוכח תוכיח את עמיתך'**, ועל ידי שעושה זאת ומחזיר בתשובה את הרשע **'ולא תשא עליו חטא'**.

יום שישי

ישראל ערכים זה לזה

כל ישראל ערבים זה לזה, במעמד קבלת התורה בסיני קיבלו ישראל עליהם ערבות אחד על השני, שכל אחד ישמור וידאג לקיום התורה והמצוות של כולם. ולכן כל יהודי צריך לדעת שכל פעולה שהוא עושה בין לטוב ובין ח"ו להפך, לא נוגעת רק אליו, אלא לכל עם ישראל.

כמו שאומרת הגמרא (קידושין מ:): 'לעולם יראה אדם עצמו כאילו חצוי חייב וחצוי זכאי, עשה מצוה אחת אשריו שהכריע עצמו לכף זכות, עבר עבירה אחת אוי לו שהכריע את עצמו לכף חובה. רבי אלעזר ברבי שמעון אומר לפי שהעולם נידון אחר רובו, והיחיד נידון אחר רובו, עשה מצוה אחת אשריו שהכריע את עצמו ואת 'כל העולם' לכף זכות, עבר עבירה אחת אוי לו שהכריע את עצמו ואת 'כל העולם' לכף חובה.

מפרש בזה רבנו 'אביר יעקב' בספרו 'מחשוף הלבן' את הפסוק **'לא תלך רכיל בעמך'** - 'רכיל' זהו היצר הרע שמרגל אצל האדם אחרי מעשיו. רמו לדבר המילה 'רכיל' במילוי אותיות 'יה"ש כ"ף יו"ד למ"ד' בגימטריה 'יצר רע סמאל' עם התיבות (704). ומרמזת התורה שלא יתן ל'**רכיל**' ללכת **'בעמך'**, שהרי אם עושה עבירה לא גורם נזק רק לו אלא לכל עם ישראל.

ואם ח"ו יקשיב ליצר הרע או ילך ה'רכיל', הוא יצר הרע, וימסור דברי רכילות על ישראל אצל אביהם שבשמים, ולא רק על אותו אחד שעשה עבירה יהיה לו כח לקטרג, אלא על **'עמך'** על כל עם ישראל.

ולכן צריך מאד להזהר שלא **תעמוד על דם רעך'** שהרי אפילו יהודי נקי שלא ראוי לעונש יענש גם כן בגלל חיוב הערבות שקיבלו עליהם בני ישראל. ולכן רק ירבה בקיום תורה ומצוות ויטיב לכל העולם כולו.

חלילה שהתפילה תהיה רק מהשפה ולחוץ, אלא שהיא תהיה עם כל המחשבה והלב. וזה נרמז במילה 'אלהיכם', שהיא ראשי תיבות 'אך יתקדשו פי המלאכים ממתנינים להם'.

יום שלישי

כיצד אדם יכול להתקדש?

הפרשה מתחילה עם שלוש מצוות שנראה שאין קשר בין אחת לשניה **'קדושים תהיו כי קדוש אני. איש אמו ואביו תראו. את שבתותי תשמורו.'**

מסביר רבנו 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם' שהדברים באים לרמז על תשובות שיש להשיב ליצר הרע שטוען לאדם שאינו יכול להתקדש כלל, שהרי הוא עשוי מגוף חומרי, ושקוע בתאוות העולם הזה, ואיך יצליח להיבדק בבורא.

ועל זה עונים לו, הסיבה הראשונה **'כי קדוש אני ה' אלהיכם'** - הקב"ה בעצמו מסייע למי שרוצה, שהבא לטהר מסייעין בידו, ואם אדם מקדש עצמו מעט מלמטה, מקדשים אותו הרבה מלמעלה.

סיבה שנייה לא להבהל מטענות היצר, זה **'איש אמו ואביו תראו'** - שידוע שלושה שותפים באדם, ואם צריך לירא מאמו ואביו שנתנו לו רק את גופו, בוודאי שצריך לירא ולזכור מהקב"ה - השותף העיקרי שנתן לו את נשמתו הקדושה, שעל ידה יוכל להבדק בקדושה, ואין הוא צריך רק בגופו החומרי לדבוק בקדושה, אלא נשמתו מוכנה מיד עם יצירתו לכך.

וסיבה שלישית **'את שבתותי תשמורו'**, שאפילו אם במשך השבוע מרגיש מרוחק מהקדושה, אבל ביום בשבת יום הנשמות, יוכל להתקרב לקדושה, ובכח שמירת השבת יוכל גם במשך כל ימי השבוע להתקרב ולדבוק בקדושה.

יום רביעי

בריחה מיצר הרע

האדם נברא עם שני יצרים, יצר טוב ויצר הרע, ומחובתו לשמוע לדברי יצר הטוב ולברוח מיצר הרע, אבל מי שחס ושלום נוהג להיפך ושומע לדברי יצר הרע, הוא גורם שיצרו הטוב יברח ממנו וכאלו הרגו, שהרי אף אחד לא שומע לו.

וכך מפרש רבנו 'אביר יעקב' בספרו 'מחשוף הלבן' את סמיכות שני הציוויים בפרשה **'לא תלך רכיל בעמך לא תעמוד על דם רעך'**, מה הקשר בין איסור רכילות למצוות הצלת נפשות?

אלא **'רכיל'** זה היצר הרע שהולך ממקום למקום ומספר רע על הקב"ה, ומפתה את האדם לשמוע לדבריו. וגם רמז יש בזה, המילה **'רכיל'** גימטריה 'זה רמ"ח' (260), אלו רמ"ח מצוות עשה שכנגד איברי האדם. שה'**רכיל**' רוצה לבטל.

'רעך' אלו איברי הגוף, כמו שדורשת הגמרא (נדרים לב:): על הפסוק בקהלת (ט ז) 'ואנשיכם בה מעט' - אלו אברים. ו**'רעך'** זה היצר טוב שהאוי רעהו האמיתי של האדם.

זהו מה שמצווה התורה: **'לא תלך רכיל בעמך'** שלא ישמע ל'רכיל' - ליצר הרע שרודף אחרי **'עמך'** - איברי האדם, ורוצה לפגוע בהם. אלא יקשיב ליצר הטוב. ויש סיבה גדולה להקשיב ליצר הטוב, שהרי **'לא תעמוד על דם רעך'**, ואם חס ושלום יקשיב לדברי יצר הרע כאילו הרג את 'רעהו' - יצר טוב.

ורמז נוסף יש בזה ליצר הטוב, דם רעך' בגימטריה 'זה יצר הטוב, ומצווה התורה שלא יעמוד על דם רעהו אלא יקשיב ליצר הטוב ויברח מהיצר הרע.

יום ראשון

עצות לזכות בקדושה

הפרשה מתחילה בפסוק: **'ויזכר ה' אל משה לאמור, דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדשים תהיו כי קדוש אני ה' אלהיכם.'**

כתב רבינו 'אביר יעקב' בספרו 'מעגלי צדק' (אות ד'), שבפסוק הזה מרומזים שלושה דרכים, כיצד להגיע לקדושה גדולה:

הדבר הראשון, התשובה, הגימטריא של המילים 'קדשים תהיו' יחד עם התיבות, עולה במנין של המילים 'זו תשובה מעולה' (877). מי שעושה תשובה אמיתית מעומק הלב, יכול להגיע לדרגות גבוהות מאד בקדושה, שהוא לא היה יכול להשיג אותם לפני זה.

ולכן גם כתוב **'קדשים תהיו'**, לשון עתיד, שאפילו אם הוא לא היה קדוש לפני זה, על ידי התשובה הוא יוכל להתחדש ולהיות קדוש.

הדבר השני זה ההכנעה והשפלות, כמו שדורשים חז"ל (סוטה ה:). על הפסוק (ישעיהו נז טו) **'כי זה אָמַר רָם וְנִשְׂא שָׁכַן עַד וְקָדוֹשׁ שָׁמוּ מִרוֹם וְקָדוֹשׁ אֶשְׁכֵּן וְאֵת דָּבָר וְשִׁפַּל רוּחַ'**, שהקב"ה משרה את שכינתו על השפלים, המילה 'קדושים' בכתב מלא, עולה בגימטריא כמו תיבת 'שפלים' (460).

והדבר השלישי, זו השתיקה, לא לדבר דברים בטלים, וכל שכן דיבורים אסורים, ולהקפיד לדבר רק בדברי תורה ודיבורים של מצוה וחסד.

ויש בזה רמז נפלא, כי המילים 'קדשים תהיו' הן אותיות של המילים 'שְׁתִּיקָה דוּמִי'.

והסיבה ששתיקה מביאה לקדושה, היא ש'כל המְרַבֵּה בְּדַבָּרִים מְבַיֵּא חַטָּא', ויסיג להקְמָה שְׁתִּיקָה' כמו שהמשנה אומרת באבות (ג יג), ולכן מי שרוצה לזכות בקדושה, צריך להרבות בשתיקה, וכן למעט בחטא, ולזכות לראשית חכמה יראת ה'.

יום שני

האחריות מחייבת

גדולה מאד היא חובתם של ישראל אצל הקב"ה, הגמרא (חולין צא:): **כותבת שמעלת בני ישראל היא אפילו יותר מהמלאכים, המלאכים יכולים להזכיר את השם של הקב"ה רק אחרי שהם אומרים ומכנינים את עצמם בשלושה מילים, 'קדוש קדוש קדוש ה' צבאות, אבל בני ישראל מזכירים את השם רק אחרי שני מילים, 'שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד'.**

רבינו 'אביר יעקב' מביא בספרו 'פיתוחי חותם' את הגמרא בחולין (צא:): **שאוּמַרְתָּ שְׁמַעְלַת יִשְׂרָאֵל גְּדוּלָה עַד כִּי כָךְ, שְׁאִין מְלַאכֵי הַשָּׁרָת אוֹמְרִים שִׁירָה לְמַעְלָה, עַד שִׁיעַמְדוּ יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ שִׁירָה לְמַטָּה בָּרַץ.'**

בונה הקדוש (ח"א דל"א ע"א) כתוב שהמקור לזה הוא בפסוק שבתחילת הפרשה, **'קדשים תהיו כי קדוש אני ה' אלהיכם'**, שכתוב 'קדושים' בלשון רבים, קדושה אחת זהו מה שישראל מקדשים את הקב"ה למטה, והקדושה השניה, היא מה שהמלאכים מקדשים את ה' למעלה, שגם היא נוקפת לזכות בני ישראל, בגלל שהמלאכים יכולים לקדש את ה' רק בזכות שבני ישראל קידשו מלמטה.

אבל, ממשך וכתב רבינו 'אביר יעקב', אסור לטעות ולחשוב, שבגלל הקדושה הזאת שיש לישראל, אפשר לעשות מה שרוצים, 'הרי אנחנו יותר חשובים מהמלאכים', להיפך, צריך לדעת שהאחריות שיש לבני ישראל היא גדולה מאד, רק על ידי התפילה וההודאה שלהם המלאכים יכולים לפתוח את פיהם ולקדש ולהלל את הקב"ה.

ולכן צריך להתפלל ולעבוד את הקב"ה עם כל הכוחות, ולא

